א א מיי׳ פ״ב מהלכות מילה הלכה ו סמג עשין כח טוש"ע א"ח סיי שלא סעיף ו וטוש"ע י"ד סימן ביש לפו סעיף ב: וש"ט י"ר ב ב טוש"ע י"ד סימן רסה

לאוין קכד:

לעזי רש"י

מוסף רש"י

ו כורתים עצים לעשות פחמין. לנו ניוס כדי לעשות ברזל. איומל של מילה, דקסבר ר"ח מכשירי מלוה דוחין שבת כמלוה עלמה (יבמות יד. חולין קטו.) כורתין עלים לעשות פחמין ועומין איזמל (חולין שם). שלא יפיח בהם. שיכול להעמיד עלמו בשעת הרוח (לעיל ממ.). שלא ישן בהם. שמא יפיח או יראה קרי, אבל אם יכול להוהר שלא ישן בהן, כל הגופים נקיים בהפחה שיכולין להעמיד עלמן (שם). שיכוכין ניסענדי עננגן (שם). יקרו את מוחו. שהוא תחת התפילין, לשון נקור עינים קסדור. מנישטרא"ל שהות ממונה על כך (שם). כנפי יונה. כדמפרש לחמיה מפני שהם מנות והם מגינים לישראל והויא להם ככנפים ליונה שהיא נמשלת ליונה יהמלות ככנפים (שם). כנפיה מגינות עליה. מו הלנה ומכל עוף ואדם הבא עליה מה שאין כן בשאר עופות (שם

יכעי"ז ברכות נג:).

רבינו חננאל (המשר) הני עדים שנים אחרים זולתי המביאו, או דלמא הוא ואחר, ולא איפשטא בהדיא. לוי איקלע לבי יוסף רישבא קריבו ליה רישא דטווסא בחלבא לא אכל. כי אתא לקמיה דר׳ א"ל מ"ט לא שמתינהו. א"ל אתרא דר' יהודה בן בתירא, ואמרינן דלמא דריש להו כרבי יוסי הגלילי דסבר יצא עוף שאין לו חלב אם. א"ר יצחק עיר אחת אליטזר והיו מיחיה אליטזר והיו מיחיה שפעם אחת גזרה מלכות הרשעה שמד על ישראל על המילה ועל אותה העיר עוף בחלב. ולא כרבי ינאי . שאמר תפילין צריכין גוף והי ראלישט רטל רוחים. וסמיך דהוא עריק ועבדי ליה נס. אמר ראבין בר רב . אדא א״ר יצחק פעם אחת

א) נראה דל"ל לאחר כל השבח הזה מ"מ אין הלכה כר"א וכו"

רבי אליעזר אומר אם לא הביא כלי כו' מביאו כשבת מגולה. °וא"ת ויביאו התינוק אצל כלי דהשתא ליכא איסור שבת כלל דהחי נושא את עלמו וי"ל דקטן לריך לאמו הוא ואחר המילה היה לריך להחזירו לאמו ואז הוי כפות (כ) לפי שהוא חולה כדאמרינן ביומא

(דף פו:) אפי׳ תימא ר׳ נתן חולה שאני וגם אמו שהיא מסוכנת לא תוכל לבא אצל התינוק ועוד י"ל כיון דיותר בקל יביא הכלי משיביא התינוק שרי ר"ח כדי למהר המלוה כדמוכח בגמרה דחמר פעם חחת שכחו ולה הביאו איזמל מע"ש והביאו בשבת שלא ברלונו שהביאו דרך חלרות וגגות וקרפיפות והיו יכולין להביא דרך רה"ר אלמא דשרי ר"א דרך רה"ר דהוי דאורייתא (a) פכדי למהר המלוה אע"פ שיכול לעשות [בענין]

דליכא אלא איסורא דרבנן: שומר טוב) אנבי. במדרש (שוחר טוב) למנצח על השמינית כחיב הנדרש על המילה שהיא בשמיני וכן אמרי' (ד) (פר״א פ׳ כ״ט) ויעש אברהם משתה גדול ביום הגמל את ילחק ביום ה"ג מל את יצחק דהיינו ביום השמיני דמילה כמנין ה"ג. ר"ת: אמר דיה כנפי יונה. הרי שלא מסר עלמו לומר תפילין הן. רבינו שמואל: 63೯

רבי אליעזר אומר אם לא הביא כלי מע"ש מביאו בשבת מגולה ובסכנה מכסהו ע"פ עדים ועוד אמר יה"א כורתים עצים לעשות פחמין לעשות י (כלי) ברזל יכלל אמר ר"ע יכל מלאכה שאפשר לעשותה

מע"ש אינה דוחה את השבת יי(ומילה) שאי אפשר לעשותה מע"ש דוחה את השבת: גמ' איבעיא להו מעמא דר"א משום חבובי מצוה או דילמא משום חשדא למאי נפקא מינה לאתויי מכוסה ע"פ עדים אי אמרת משום חבובי מצוה מגולה אין מכוסה לא אלא אי אמרת משום חשרא אפי' מכוסה שפיר דמי מאי איתמר א"ר לוי לא אמרה ר"א אלא לחבובי מצוה תניא נמי הכי מביאו מגולה ואין מביאו מכוסה דברי ר"א אמר רב אשי מתני' נמי דיקא דקתני ובשעת הסכנה מכסהו ע"פ עדים בסכנה אין שלא בסכנה לא שמע מינה משום חבובי מצוה שמע מינה תניא אידך מביאו מגולה ואין

מביאו מכוסה דברי ר"א ר' יהודה אומר משום

ר"א נוהגין היו בשעת הסכנה שהיו מביאין מכוסה ע"פ עדים איבעיא להו עדים דקאמר איהו וחד או דילמא הוא ותרי ת"ש ובסכנה מכסהו ע"פ עדים אי אמרת °כשלמא הוא ותרי שפיר אלא אי אמרת הוא וחד מאי עדים שראוים להעיד במקום אחר: ועוד אמר ר"א: ∘ת"ר במקומו של ר"א היו כורתין עצים לעשות פחמין לעשות ברזל בשבת במקומו של ר" יוםי הגלילי היו אוכלין בשר עוף בחלב לוי איקלע לבי יוםף רישבא קריבו ליה רישא ידטוותא בחלבא לא אכל כי אתא לקמיה דרבי א"ל אמאי לא תשמתינהו א"ל אתריה דר' יהודה כן בתירה הוה ואמינא דילמא דרש להו כר' יוםי הגלילי "דתנן ר' יוםי הגלילי אומר נאמר ילא תאכלו כל נבלה ונאמר ילא תבשל גדי בחלב אמו את שאסור משום נבלה אסור לבשל בחלב עוף שאסור משום נבלה יכול יהא אסור לבשל בחלב ת"ל בחלב אמו יצא עוף שאין לו חלב אם א"ר יצחק עיר אחת היתה בא"י שהיו עושין כר"א והיו מתים בומנן ולא עוד אלא שפעם אחת גזרה מלכות הרשעה גזרה על ישראל על המילה ועל אותה העיר לא גזרה: תניא רשב"ג אומר כל מצוה שקיבלו עליהם בשמחה כגון מילה דכתיב ²שש אנכי על אמִרתך כמוצא שלל רב ²עדיין עושין אותה בשמחה וכל מצוה שקבלו עליהם בקטמה יכגון עריות דכתיב יוישמע משה את העם בוכה למשפחותיו שעל עסקי משפחותיו עדיין עושין אותה בקטטה דליכא כתובה דלא רמו בה תיגרא תניא ר"ש בן אלעזר אומר כל מצוה שמסרו ישראל עצמן עליהם למיתה בשעת גזרת המלכות™ כגון עבודת כוכבים ומילה עדיין היא מוחזָקת בידם וכל מָצוה שלא מסרו ישראל עצמן עליה למיתה בשעת גזרת המלכותיי כגון תפילין עדיין היא מרופה בידם °דא"ר ינאי תפילין צריכין גוף נקי כאלישע בעל כנפים מאי היא אמר אביי שלא יפיח בהם רבא אמר שלא יישן בהם ואמאי קרו ליה אלישע בעל כנפים שפעם אחת גזרה מלכות הרשעה גזרה: על ישראל שכל המניח תפילין על ראשו יקרו את מוחו והיה אלישע מניח תפילין ויצא לשוק וראהו קסדור אחד רץ מלפניו ורץ אחריו כיון שהגיע אצלו נמלן מראשו ואחזן בידו א"ל מה בידך אמר לו כנפי יונה פשמ את ידו ונמצאו בה כנפי יונה לפיכך היו קוראין אותו בעל כנפים סמאי שנא כנפי יונה דא"ל ולא א"ל שאר עופות משום דדמיא כנסת ישראל ליונה שנאמר יכנפי יונה נחפה בכסף ואברותיה בירקרק חרוץ מה יונה זו כנפיה מגינות עליה אף ישראל מצות מגינות עליהן: א"ר אבא בר רב אדא א"ר יצחק פעם אחת שכחו ולא הביאו איזמל מערב שבת והביאוהו בשבת [דרך גגות ודרך חצירות]

רבי אליעור אומר אם לא הביא כלי. איזמל למול את התינוק. וקאי אמתניתין דפרקין דלעילם דסליק מיניה וכל צרכי מילה עושין בשבת: מגולה. בפני הכל ובגמרא מפרש אמאי מלריך ליה לגלוייה: ובסכנה. שגזרו ארמאים של המילה: מכסהו ע"פ עדים.

שיעידו שאיזמל של מצוה הוא מביא ולא יחשדוהו: כלל אמר ר"ע. נחלק על ר״א במכשירי מצוהי שאין דוחין הואיל ואפשר לעשותן מע"ש: י [ושאי אפשר לעשות מע"ש. כגון] מילה עלמה שא"א לה ליעשות דומנה ביום השמיני דוחה שבת: גבו' טעמא דר"א. דאמר מגולה אין מכוסה לא: משום חיבוב מלוה. להודיע שחביבה מצוה עליו שמחלל שבת עליה: משום חשדת. שלה יחשדוהו שהוה נושה שאר חפליו. וסיפא דמתני׳ דקתני ובסכנה מכסהו ע"פ עדים ודאי משום חשדא הוא אלא רישא מיבעיא לן דוקא מגולה האמר אבל מכוסה ע"פ עדים שלה בשעת הסכנה לה ומשום חיבוב מצוה או לאו דוקא מגולה דטעמיה משום חשדה וה"ה למכוסה על פי עדים: אי אמרת בשלמא הוא ותרי שפיר. היינו דמיקרו עדים אלא הוא וחד מי מיקרי עדים איהו לגביה נפשיה מי מיקרי עד: ומשני שראוים להעיד במקום אחר. לעולם הכא עדות לא שייכא דלאפוקי מחשדה בעלמה הוה וחין כהן לה דיני ממונות ולא דיני נפשות שיהו שנים (א) ומאי קרו להו עדים דאיכא גילוי מילתא ע"י השני ושנים קרו עדים בעדות אחריתי שאינו נוגע בה: לעשות ברול. לאיזמל של מילה: היו אוכלין בשר עוף בחלב. כדלקמן: רישבה. לייד עופות: נחמר לח תחכלו כל נבלה ונחמר. בחותו פסוק עלמו לא תבשל גדי משמע כל האסור משום נבלה נוהג בו איסור בשר בחלב: שש אנכי על אמרתך. אמירה יחידה שקדמה לשאר אמירות והיא מילה שישראל עושין וששים עליה דכל שאר מצות אינו מוכיחות כל שעה כגוו תפיליו ומזוזה ולילית דאינן כשהוא בשדה וערום בבית המרחן אבל זו מעיד עליהם לעולם כדחמרינן במנחות (דף מג:) בדוד שראה עלמו בבית המרחץ ונצטער אמר אוי לי שאני ערום מכל מלות כיון ששנקתכל במילה נתיישבה דעתו: בשמחה. שעושין משתה: על עסקי משפחותיו. להם קרובות: מרופה. שנחסר רפיא: דא"ר ינאי תפילין לריכות גוף נקי. שלא יפיח. אלמא לא זהירי בהו ושמעינן מינה דלא מסרו עליה אלא אלישע לבדו: יקרו. פוריי"ר נלע"ז לשון יקרוה עורבי נחל (משלי ל) ולשון תנקר לא נעלה (במדבר מו): את מוחו. שכנגד תפילין: קסדור. ממונה: מגינות 🕫 עליהן. אינה נלחמת בחרטומה אלא בכנפיה:

 לומר לקמן קלו. ובעירובין
קב: קג.], צו ס"א ל"ג,
ג) פסחים סו. סט: יבמות יד.
מנחות עב. לו., דו ס"א ל"ג,
ס' יבמות יד. חולין קטו. ע"ש, ו) ול"ל דטווסא עיין בערוך פירושון, ו) חולין קיג., ח) יומא עה., ע) [בס"א: השמדן, י) לעיל מט., מט., יש"נ], ל) [קכח:], מ) בס"ח: בס"ח: מילה. · ()

תורה אור השלם

ו לא תאכְלוּ כָל נְבֵלֶה לַגֵּר אֲשֶׁר בִּשְׁעֶרִיךְּ תִּתְּנֶנְּה וַאֲכָלָה אוֹ מָכֹר לְנְכָרִי כִּי עם קדוש אתה ליי אלהיר לא תבשל גדי בחלב אמו:

. תהלים קיט קסב

זיִשְׁמֵע מֹשֶׁה אֶת הְעָם בַּבָּה לְמִשְׁפְּחֹתְיו אִישׁ בָּבָה לְמִשְׁפְּחֹתְיו אִישׁ לְפָּתַח אָהֶלוֹ וַיִּחַר אַף יִיְּ לְפָּתַח אָהָלוֹ וַיִּחַר אַף יִיְ מְשָׁה רְעַ: . במדבר יא

אם תשכבון בין שפתים 4

הגהות הב"ח

(A) רש"י ד"ה ומשני וכו'ואמאי קרי להו: (3) תום'ד"ה ר' אליעזר וכו' ואן הוי כפות. נ"ב עיין בפרק המלניע לף לד ע"ח: (ג) בא"ד כדי למהר המצוה ו"ב וייי דבים לף כל ע"מו. לנט באר כלי למהר המלוה. נ"ב עיין בסוף עירובין דף קג ע"ב בתוספות ד"ה מה לי: (ד) ד"ה שש וכו' וכן אמרי במדרש ויעש :מברהם

גליון הש"ם

נמ' בשלמא הוא ותרי. עיין . תשובת הראנ״ח ח״א סי״ פ״ט: תום' ד״ה רבי מסומו האלול ול נו סי פ"ט: תום' ד"ה רבי אליעזר וכו' וא"ת ויביאו התינוק, עיין לעיל דף לד התינוק. עיין לעיל דף לד ע"א חוספות ד"ה אבל אדם: בא"ד כדי למהר המצוה. עיין עירובין דף קג ע"ב מוס' ד"ה מה לי:

רבינו חננאל

פרק תשעה עשר אליעזר אומר הביא כלי מי שבת מביאו בשבת מגולה בשבת מגולה וכר׳. ואיבעיא לן האי דקתני ר׳ אליעזר אומר מריאי מייבל שלא יחשדוהו שהוציא חפציו טמונים, לפיכך מגלהו שיראו כי סכין י של מצוה הוא. ופשטנא היכא דליכא סכנה. ותוב :איבעיא לן האי דתנא ןנ"א . דתני] במתניתא רבי יהודה משום רבי אליעזר נוהגים היינו בסכנה מביאיז אוחי